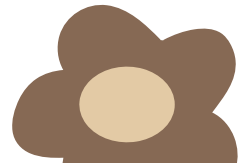

Якби земля Петропавлівська могла б розмовляти!

Екскурсія Петропавлівською
Борщагівкою

Виконала: Глогуш Ярина Андріївна
КЗЗСО" Ліцей № 1 с. П. Борщагівки"
Бучанського району
Борщагівське територіальне відділення МАН
с. Петропавлівська Борщагівка
Керівник: Заїка Ольга Олександрівна,
письменниця, поетка,
вчителька зарубіжної літератури.

Без минулого не має майбутнього.

Мета дослідження:

Проаналізувати. Дослідити. Літературно описати.

РОЗКАЗАТИ!!!

Бо якщо ти не згадаєш, то майбутнє не знатиме!

Актуальність:

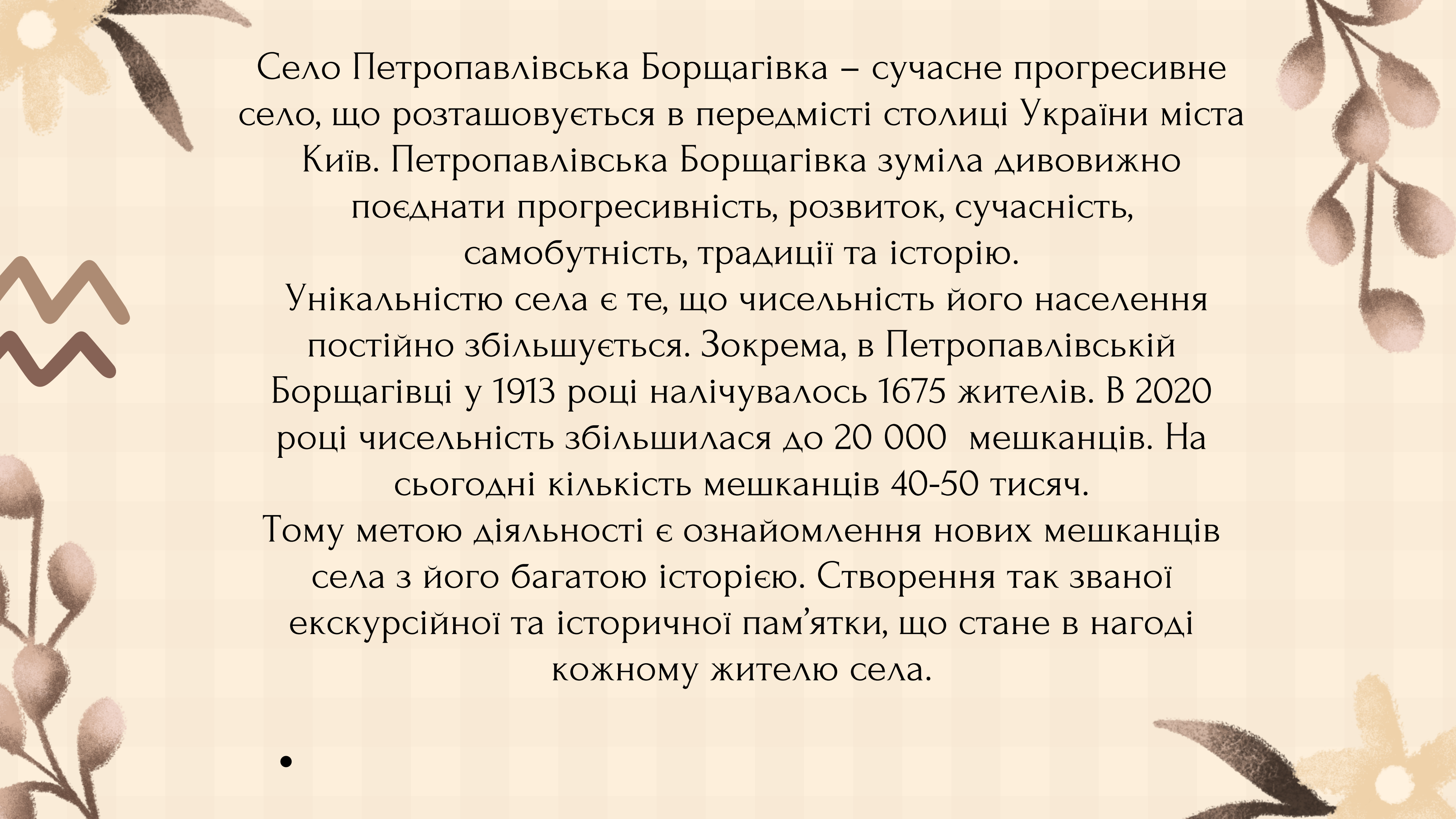
Знання історії села **ВАЖЛИВО** для кожного із нас, та для країни в цілому з таких причин:

- Це культурна спадщина народу;
- Розвиток туризму;
- Розуміння суспільної динаміки;
- Збереження природних ресурсів;

Таким чином, збереження та вивчення історії сіл є важливим для розуміння минулого, формування ідентичності та прийняття рішень для майбутнього розвитку країни.

IDEAS:

1. I strongly believe
2. the moment you a
3. letter at your
4. men you
5. you

Село Петропавлівська Борщагівка – сучасне прогресивне село, що розташовується в передмісті столиці України міста Київ. Петропавлівська Борщагівка зуміла дивовижно поєднати прогресивність, розвиток, сучасність, самобутність, традиції та історію.

Унікальністю села є те, що чисельність його населення постійно збільшується. Зокрема, в Петропавлівській Борщагівці у 1913 році налічувалось 1675 жителів. В 2020 році чисельність збільшилася до 20 000 мешканців. На сьогодні кількість мешканців 40-50 тисяч.

Тому метою діяльності є ознайомлення нових мешканців села з його багатою історією. Створення так званої екскурсійної та історичної пам'ятки, що стане в нагоді кожному жителю села.

Для створення інформаційного продукту, який би став дієвим інструментом у досягненні нашої мети, ми дослідили історію села Петропавлівська Борщагівка.

Користувалися відкритими інтернет-джерелами, краєзнавчими роботами, архівними документами.

У фокусі дослідження: історичні пам'ятки села, вулиці та будівлі.

Значне місце в культурно-просвітницькій роботі в селі посідають місцева і шкільна бібліотеки на чолі з О.П. Шманюк

Комфортні умови створені і для найменших мешканців. За кошти місцевого бюджету зведено нову будівлю ДНЗ "Малитко", в якій виховується 95 дітей. Завідує садочком Р.Л. Горшко. Це сучасний заклад з комфортними, затішними кімнатами для різних вікових груп, залами, ігровими кімнатами. Обладнаність садочка, використання сучасних навчальних методик сприяють всебічному розвитку маленьких громадян.

Сучасна Петропавлівська Борщагівка живе своїм розмірним трудовим життям, розростається та набуває вигляду селища місцевого типу.

У порівнянні з попередніми роками, суттєво зросли доходи загального і спеціального фондів сільської ради. Вони склали відповідно: 2005 р. - 9 млн грн, а в 2008 р. - 27 млн грн.

Щорічно 14 вересня відзначається День села. Старанними активу сільської ради в цей день мешканці сіл мають змогу долучитися до високого мистецтва знаних не лише в Україні, а й в усьому світі артистів - Ніни Матвієнко, Володимира Гришка та інших відомих діячів культури та мистецтва.

Багато мешканців села не уявляють державних нагород, але їхня праця, добрі справи заслуговують на збереження в пам'яті односельчан. Серед них: Станіслав Дем'янович Дворницький - голова ветеранської організації села, Борис Антонович Шпаченко - викладач Академії Міністерства внутрішніх справ України, депутат сільської

ради, Валерій Михайлович Барановський - професор Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова, Іван Капітонович Петриниш - голова ради ветеранів Великої Вітчизняної війни, Галина Яківна Дулар - завідувач клубу с. Чайки, Іван Павлович Вакуленко - керуючий допоміжним господарством "Чайка", Ніна Костянтинівна Шпаченко - колишній керівник вузла зв'язку, яка пропрацювала понад 35 років.

Вшановується пам'ять про спеціалістів, які зробили вагомий внесок у розвиток населених пунктів. Це Михайло Іванович Шпаченко - керуючий відділом радгоспу "Совки", Людмила Федорівна Рибченко - заступник директора з навчальної роботи Петропавлівсько-Борщагівської школи, Микола Пантелеймонович Пирог та Микола Васильович Далідович - депутати сільської ради, які брали активну участь у газифікації села.

Імена письменника Павла Феодосійовича Костенка, поетеси Галини Дем'яніви Михайль, поетеси і художниці Марії Яківни Хоменко відомі не тільки у Києво-Святошинському районі, а й за його межами. Чимало мешканців Петропавлівської Борщагівки і с. Чайки відзначилися на трудовій ниві - в розбудові сільського господарства. Багато років наполегливій праці віддали директор радгоспу "Совки" Геннадій Михайлович Грінченко, нагороджений багатьма урядовими нагородами, Марія Ільківна Бонд-

ренко - бригадир колишнього радгоспу "Совки", Галина Петрівна Варенко - оператор машинного доїння, Михайло Григорович Шевчук та Петро Демидович Котенок - трактористи, Ніна Тимофіївна Котенок - доярка, бригадир радгоспу "Совки", Галина Петрівна Рябоконь - доярка радгоспу "Совки", Валентина Йосипівна Маслоченко - депутат Київської міської ради, сільської ради, яка очолювала тваринницьку ферму відділку "Совки" та удостоєна вагомих трудових відзнак; усі вони нагороджені орденом Трудової Слави.

Високими трудовими досягненнями відзначилися також Олександр Олександрович Цимбалюк, Галина Олександрівна Вовк - працівники заводу "Електронмаш", Катерина Іванівна Ганиш - працівник виробничого об'єднання "Контур".

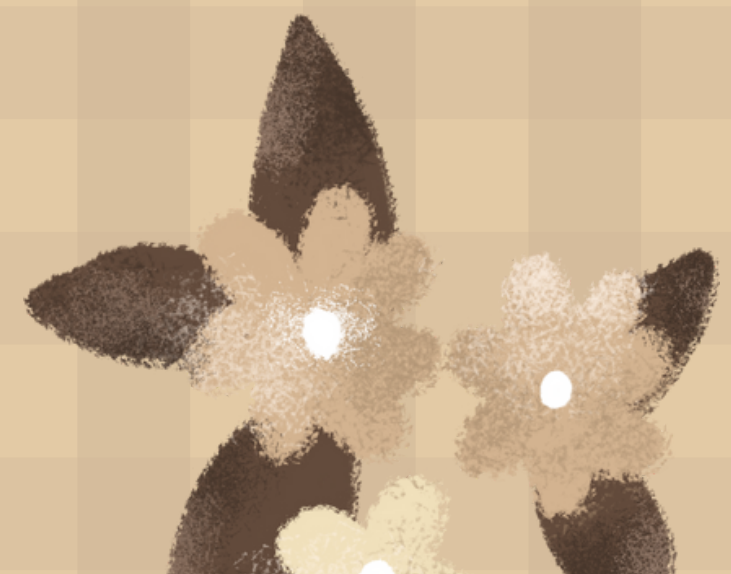
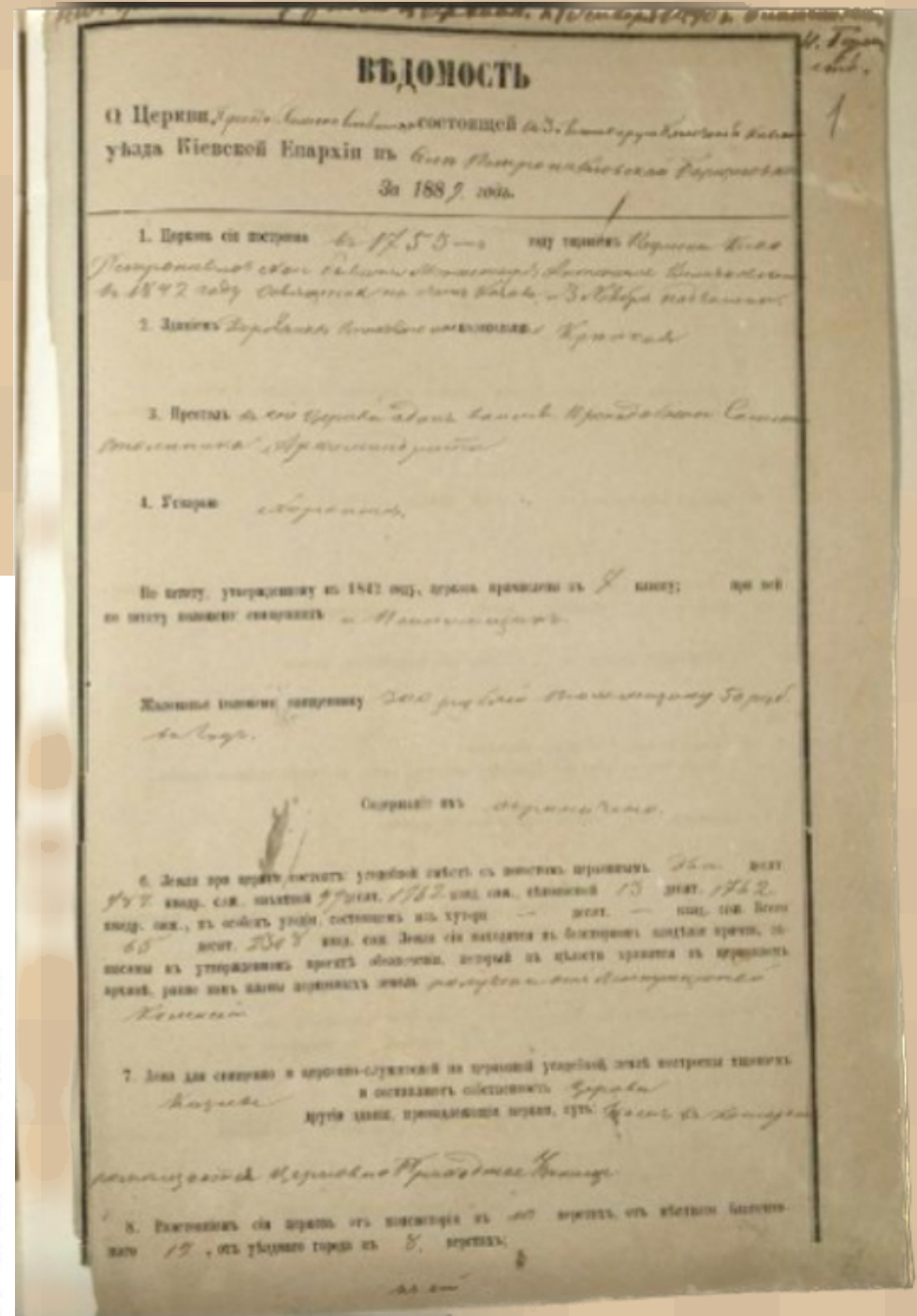
Сільська рада завдячує співпраці та допомозі в соціально-економічному розвитку населених пунктів Олексію Васильовичу Прилишці, Герою України, генеральному директору Науково-виробничого дослідного агрокомбінату "Пуша-Водиня".

Духовним життям мешканців сіл опікуються два храми: Різдва Пресвятої Богородиці та Симеона Стовпника, які частково реконструюються.

Щотижня тисячі відвідувачів прямують до сучасних принагідних торговельних закладів, які розташовані при в'їзді до Петропавлівської Борщагівки - супермаркетів "BILLA", "Ашан". Це найбільші торговельні

Новий торговельний центр "4 Room"

Залізний птах пролітає в небо. Члени аероклубу "Чайка" майже щоденно здійснюють тренувальні польоти

Завдання:

- Дослідити історію села;
- Створити туристичний кейс села Петропавлівська Борщагівка, що вміщує:
  - екскурсію вихідного дня «Якби земля Петропавлівська могла б розмовляти»;
  - онлайн-екскурсію у форматі відео презентації;
- Створити збірку казок, билин, бувальщин для читачів молодшого покоління оснований на історичних фактах.

Поселяне
Петропавловського и Билгородського обществъ

РОЗТАШУВАННЯ ЕКСКУРСІЙНОГО МАРШРУТУ
Маршрут складається із чотирьох зупинок,
розташованих на території села П. Борщагівка,
Бучанського району, Київської області.

Проїзд: Добратися до початку екскурсійного
маршруту можна маршрутним сполученням від
станцій метро міста Києва Академмістечко
(Маршрут №903) та Нивки (Маршрут №743)

На маршруті передбачено 4 видові зупинки.

- Шлях. вул. Соборна 1, біля каменю із
- надписом назви села.
- Пагорб «Божа гора», вул.Соборна 14а
- Річка Желань, вул.Соборна 15,
- Храм Симеона Стовпника, вул. Соборна 28,

Загальна протяжність стежки – 2,5 км. Стежка є
пішохідною та за бажанням можна скористатися
маршрутним таксі.

1 ЕКСКУРСІЙНА ЗУПИНКА: ШЛЯХ

Головна дорога села має цікаву історію. До ХХ століття у селі П. Борщагівка назв вулиць практично не було, їх заміняли кутки: Шлях, Матківщина, Підліс, Харківщина, Будюківщина, Голопузівка, Жабівщина, Богівщина. Головним був центральний куток Шлях.

Назва якого походила від Старого Житомирського шляху, що сполучав два міста: Київ та Житомир. Напрямок його проходження збігався із сучасними київськими вулицями Січових стрільців (Артема, Дегтярівською, Козелецькою та Жмеринською). Існує версія, що саме цією дорогою їхала Княжна Ярославна до Франції.

Далі шлях, перетнувши майбутню Кільцеву дорогу, спускався до ставу з греблею на річці Борщагівці і піднімався на лівий берег до центру села.

Відомо, що Борщагівським шляхом йшли воювати з польською шляхтою козаки Б.Хмельницького, до яких приставали жителі навколишніх сіл.

З 1806 по 1808 рік російський воєначальник М.І.Кутузов, перебуваючи на посаді Київського, генерал-губернатора, особливу увагу приділяв фортифікаційним спорудам та створенню великої мережі поштових шляхів. Саме тут була створена Поштова станція: на 15-му кілометрі від Києва за мостом через р. Борщагівку, яка призначалася для обслуговування диліжансів поштової служби Російської імперії, а також приватних компаній.

Це була цегляна одноповерхова «Будівля II розряду з готелем», яка мала стрічаті вікна, характерні для неоготичних архітектурних форм. Тиловий фасад виходив у двір, замкнений одноповерховими будівлями службових корпусів – ямщицької, каретної, стайні.

Саме по центральній вулиці нашого села декілька століть назад проїжджали диліжанси. Перші екіпажі розпочали рух до кордону з Австрією ще Старим Житомирським шляхом в 1827 році.

Пізніше, коли на Брест-Литовському шосе було побудовано три станції і одну із них назвали «Борщагівка», оскільки її перенесли зі Старого Житомирського шляху від села Петропавлівська Борщагівка.

Літературна зупинка: Шлях

Добре бути шляхом. Котяться колеса возів, дирижаблів, автівок. Набачив я на своєму віку тих коліс при багацько.

Бо я ж бо не просто Шлях, а Центральний.

Були колись часи, коли я був не лише центральною дорогою мальовничого села, а Важливим Шляхом величної держави Київська Русь. І об'єднував я славні міста Київ-град, Белгород та Житомир. Мене так і кликали: Житомирський шлях.

То вже пізніше, коли з'явився новий Житомирський шлях, мені від тієї назви лишилося куце закінчення - Шлях. Під тією назвою я об'єднував всі хатки, що тулилися до мене. "Куток Шлях". Ще й досі можна почути цю назву із вуст старожилів села, що прогулюються мною.

А ще пізніше мене назвали вулицею Леніна. Признатися по чесному трохи соромився я тієї назви. Добре, що то було не довго. Якихось там дев'яносто років. А нині я велично звуся вулицею Соборною. Так от в ті славні часи, року може 1050, або десь близько того, став я свідком однієї пригоди, про яку повідаю і вам.

Отже, одного погожого дня, а точніше раннього раночку. Лиш тільки зійшло сонечко як із далека почув я тупіт коней. Судячи із тремтіння землі, було зрозуміло, що їх іде чимало. Згодом моя здогадка підтвердилася, коли із-за пагорба показалися дружина воїнів, що супроводжувала карету.

- Дорогу, дорогу княжні Анні!, - голосно сповіщав воїн, що їхав попереду.

То ж це та княжна Анна, донька могутнього князя Київського Ярослава Мудрого, про розум і красу якої ходили легенди, подумав я. От би роздивитися її ближче. Лиш встиг я про це подумати, як почувся голос вершника, що наздоганяв кортеж.

- Стійте, стійте, - кликав він.

Карета призупинилася, княжна виглянула у віконечко. Яка ж красива вона була, лиш трохи сумна.

Вершник під'їхав, вклонився та протягнув княжні клітку із білим голубом.

- Князь просив наздогнати вас та передати вам поштового голуба.

- Рідненький, - звернулася княжна до птаха, - як я могла тебе забути. Дякую, - сказала вершнику, - із ним не так сумно буде на чужині.

Кортеж рушив далі. Княжна, кинувши на мене свій сумний погляд, сховалася у кареті. Той погляд я пам'ятаю до нині. А білий поштовий голуб запам'ятав мене. Що раз, як він приносив вісточку князю від його дочки, він зупинявся біля мене перепочити та розповідав новини про життя та славу княжни Анни, що стала королевою Франції.

Можливо в наступний раз я розповім їх і вам.

2 ЕКСКУРСІЙНА ЗУПИНКА: БОЖА ГОРА

Пагорб Божа гора – це найвища точка села із якої відкривається неймовірно видовищний краєвид села Петропавлівської Борщагівки.

Розташовується по праву сторону від центральної вулиці Соборна, навпроти сільського ставу. Зайти на пагорб можна, як із вулиці Соборна, біля автостоянки «VoxPark» сходами догори так і із вулиці Шевченка.

Саме на цьому пагорбі, який старожили ще називають Божою горою розташовувався куток «Богівщина».

Цікавим є тлумачення назви кутка «Богівщина», що територіально розташовувався на високому пагорбі, де нині розпочинається вулиця Шевченко. Завдяки своєму географічному положенні жителі, що там мешкали знаходилися саме ближче до Бога, тому їх називали «божки», «божками».

Саме на цій вулиці до революції мешкала полька - пані Марія та багата німкеня Емма, що славилися благодійництвом. Коли остання виїхала з села, в її оселі розмістилася Петропавлівська початкова школа (школа знаходилась на теперішній вулиці Шевченка, будинок не зберігся)

Саме на цій вулиці мешкала поетеса села Марія Хоменко, а нині мешкає поетеса та письменниця Ольга Заїка.

IDEAS:

strongly be
the moment you
letter at
-ma

Літературна зупинка: Божа гора

В одному селі, названому на честь апостолів Петра та Павла та річки Борщівки, стояв високий пагорб, що в один ріст з дзвіницею храму Симеона Стовпника був.

Любив люд борщівський на цей пагорб ходити. Адже село мов на долоні за версту видно, і Старий Шлях, і річку Борщівку, і храм дерев'яний, і кутки сільські від Матківщини аж до Загаю.

Гарно любувалося на пагорбі світом білим, а ще краще мріялося. І помітили люди, що якщо на пагорбі, щось загадати – то все збувається. І тлумачення тому знайшли відразу. Адже на високому пагорбі - найближче до Бога. Тому він і чує всі бажання людські та виконує їх. І називали люди цей пагорб хто Божою горою, а хто Богівщиною.

Багато часу з того часу минуло. Не їздять вже Старим Шляхом дирижаблі, а сам він вже двічі назву міняв. Річку Борщівку, випадково в книгу опису річкових ресурсів внесли, як річку Нивку, так нею вона і залишилася. Храм дерев'яний десятки років клубом сільським був, аж до поки три дні у вогні горів, вогнем очищався та знову віродився. Кутки сільські давно вулицями кличуть.

Лишилося не змінним те, що й досі на пагорбі Бог людські мрії чує та виконує їх. Потрібно лише з пліч напругу скинути, мир в душі оселити та справу добру загадати.

З ЕКСКУРСІЙНА ЗУПИНКА: РІЧКА

Трохи нижче розважального парку «VoxPark» протікає річка Нивка, що нині є чудовою ландшафтною окрасою села, а раніше – причиною його утворення. Розташовується по праву сторону від центральної вулиці Соборна, навпроти сільського ставу, нижче парку «VoxPark»

Річка Нивка, що бере свій початок з житлового масиву міста Києва Теремки -1 та впадає у річку Ірпінь, за 45 км від її гирла.

На берегах цієї річки поряд Великої Кільцевої дороги виявлено матеріали трипільської (4-3 тис. до н.е.), чорноліської (2-1 тис. до н.е.), підгірцевської та скіфської (4-3 ст. до н.е.) археологічних культур. Тут же відкрито селища доби розквіту Київської Русі та часів після монголо -татарської навали (XI-XIV ст.).

Першою назва річки – Желань. Спільнокоренева з назвою мікрорайону Жуляни. Літописна згадка про р. Желянь в зв'язку з міжкнязівськими сутичками за право оволодіти Києвом, зафіксована в 1093 році.

В XV ст. під час відродження життя на київських околицях після спустошливих набігів татар, на зміну забутій назві річки Желянь приходить нова - Борщівка, яка згодом трансформується в Борщагівку.

Річка Борщовка вперше згадуються в грамоті Великого Литовського князя Олександра, який передав частину земель поблизу річки Микільсько - Пустинному монастирю в 1497 р.

Нині має назву Нивка.

IDEAS:

1. I strongly believe
2. the moment you a
3. letter at your
4. men you
5. you

4 ЕКСКУРСІЙНА ЗУПИНКА: ХРАМ

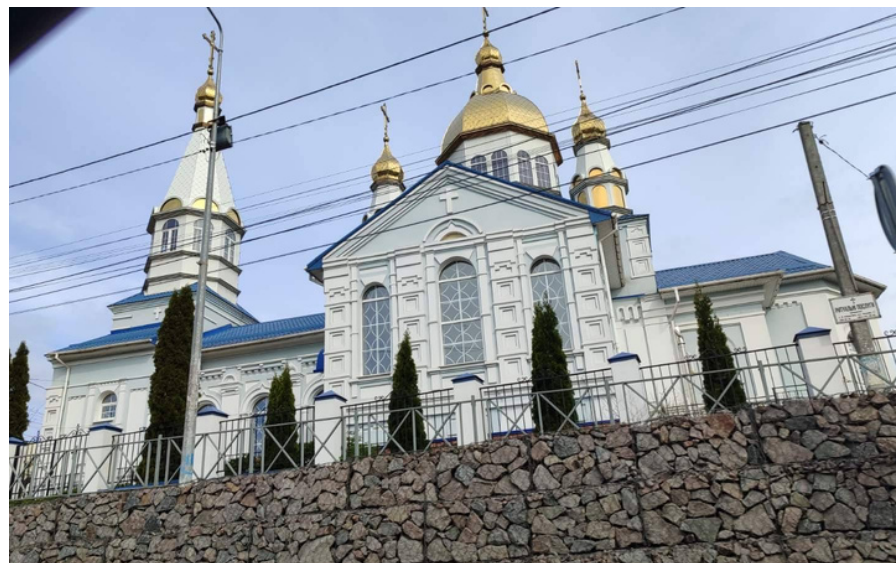
Архітектурна пам'ятка Храм Преподобного Симеона Стовпника.

В 1755 році під керівництвом ігумена Києво – Петропавлівського монастиря Антонія Величковського у центрі села зведено дерев'яну церкву на честь Преподобного Симеона Стовпника. У 1755 році на цій землі було лише 16 хат. Зовсім скоро, після зведення церкви, а саме в 1781 році, Петропавлівка набула статусу села.

У 1849-1850 роках, церкву Симеона Стовпника капітально відремонтували коштом державної скарбниці, яка виділила 1508 рублів і коштів парафіян. А зовсім скоро у 1861-1863 роках її повністю реконструювали.

Незважаючи на постійні ремонти та добудови, технічний стан церкви на кінець ХІХ ст. був незадовільний. Цей фактор та ще мала місткість старої церкви спонукали парафіян побудувати нову.

Вона споруджувалась поряд зі старою з цегли в продовж 1908-1909 років за проектом Київського єпархіального архітектора Є. Єрмакова в псевдо руському стилі.

Храм преподобного Симеона Стовпника було знівечено в 1932 році, коли така ж доля спіткала десятки інших храмів міст і сіл України. Перед знищенням він певний час використовувалась як склад електростанції.

Пізніше там було розміщено клуб, спортзал, котельню (1932). Розібрано бані, дзвіницю, художнє оформлення стін. З часом облаштований новий дах, прибудовані металеві сходи, зроблено нові отвори в стінах, зрізано частину пагорба на якому височіла церква, знищено огорожу подвір'я - зовсім знівечено пам'ятку архітектури.

1 грудня 1991 року відбувся референдум про проголошення України незалежною. На тому ж референдумі в нашому селі народом приймалося рішення про повернення православної церкви приміщення будинку культури. “За” проголосували 3159 із 3895 виборців.

А 12 листопада 1993 року відбулася передача споруди. Фактично церква переїхала аж в 2011 році.

Проект нового храму був розроблений ідентично тій будівлі, що будувалася на початку століття.

На свято Трійці в 2011 році була відправлене перше святкове богослужіння в новому храмі

Літературна зупинка: ХРАМ

Пам'ятає земля борщагівська страшні часи нівечення та нищення. Часи Червоного Терору. Головними героями цих буремних часів ставали не лише люди, ай будівлі. Чи ненайбільшим постраждалим від більшовицько-радянських часів був Храм.

Храм, красою якого любувалися звідусіль, було знівечено в 1932 році. Перед знищенням він певний час використовувалась як склад електростанції. Той страшний день, коли з церкви знімалися хрести, старі мешканці понесли в пам'яті назавжди. Зібралось люду біля церкви сила-силенна. Двоє полізли збивати хрести, а всі знизу молилися, щоб не піднялася рука в них на святиню. Та дарма, хрести було збито. А церква гарна була. І як в них рука піднялася троцяти ту святиню?

Ще більшою зневагою до церкви стало те, що пізніше там було розміщено клуб, спортзал, котельню.

Церква зовсім втратила свій первісний вигляд. Певний час матері та бабусі не пускали молодь до колишнього храму на веселощі. Та новий час, нові погляди брали своє. Згодом комсомольська молодь звикла до нового призначення споруди.

Тут проводилися колгоспні збори, сільські концерти та вечірні дискотеки. І тільки шепіт бабусь: «Ой, не боїтеся ви Бога» нагадував молоді про те, що тут колись була світла радість богослужіння. За переказами місцевих жителів пророче видіння побачила жителька села Тетяна, що проживала на вулиці Пушкіна. Повертаючись з нічної зміни напередодні свята Покрови Божої Матері, дійшовши до сільського клубу, Тетяна оторопіла. Зверху над дахом виднівся образ Божої Матері, що покривала всю споруду світлом. Через багато років Тетяна дослівно могла повторити те, що почула тієї ночі з вуст Богородиці: «Знову Храм на цьому місці постане лиш перед тим три дні вогнем очищатися буде.» Як дійшла додому Тетяна не пам'ятає, а вдома розповіла все матері, а та наказала нікому не розказувати. Три роки не дожила Тетяна до тієї події, коли дійсно три дні палав у вогні клуб.

Небачена до цього часу по своїй масштабності пожежа, відбулася в 2003 році. Три дні поспіль палав храм.

І востав із вогню та людської праці знову Храм Преподобного Симеона Стовпника.

3 ЕКСКУРСІЙНА ЗУПИНКА: ЛІЦЕЙ

- В селі Петропавлівська Борщагівка початок історії освіти сягає далекого 1755 року, коли була побудована в селі церква. Одразу після відкриття церква взяла на себе ще одну місію – просвітницьку. Тут була організована парф'янська школа у хаті дяка. Пізніше, у 1794 році, будівля розташовувалася біля церкви з південного боку.

А в далекому 1843 році на базі парафіяльної школи міністерством державних маєтностей та його представником у Києві – Київською палатою майна, була відкрита школа, де готували писарів та інших клерків нижчого рівня.

В ХІХ ст. в 60 -70 роках відкрита Двокласна школа, в якій вивчався Закон Божий, письмо, арифметику, читання, а також викладалася історія, стала першим освітнім закладом в нашому селі.

В двадцятих роках минулого століття, після закриття храму, школа розташовувалася в будинку німки Емми. А в 1938 році було збудовано школу по вулиці Соборна, яка функціює і до нині.

В 2019 році в селі Петропавлівська Борщагівка, на місці старого саду відчинив двері Ліцей № 1 с.П.Борщагівка, що став не лише окрасою села, а й потужним навчальним закладом, що нині творить нову історію освіти громади.

IDEAS:

1. ... strongly believe
2. ... the moment you a
3. ... letter at your
4. ... men you
5. ...

Літературна зупинка: Ліцей

ПРОМІНЧИК І ЯБЛУНЬКА

У вечірній імлі листочки молодої яблуньки набували золотого окрасу. Промінчик сонця, що котилося до долу, на прощання стрибав з листочка на листочок яблуньки, аби розвеселити її. Та це йому ні як не вдавалося.

-Яблунько, ну що із тобою? Чому ти не весела і не граєш зі мною у нашу улюблену гру.

-Сумно мені, Промінчику. Серед такого великого саду я почуваю себе самотньою. Це почалося від тоді, як до саду завітали діти. Багато діток. Скільки радощів, скільки веселощів було поряд них. Я почула, як жінка, яку вони звали вчителькою, говорила, що так гамірно завжди в стінах школи. Промінчику, я хочу до школи, я так хочу до школи.

-Яблунько, але це ж не можливо. Твоє коріннячко міцно тримається цього місця.

-Що ж мені робити, Промінчику?

-Здається, я придумав. Якщо не можеш прийти до школи, то школа може прийти до тебе.

-Як це? Але ж на цьому місці скільки сягає око у всі чотири боки розкинувся яблуневий сад. Старі яблуні шепотіли, що він тут вже із пів століття.

-Нічого не буває назавжди.

- Ти мрій, Яблунько, і твоя мрія обов'язково здійсниться.

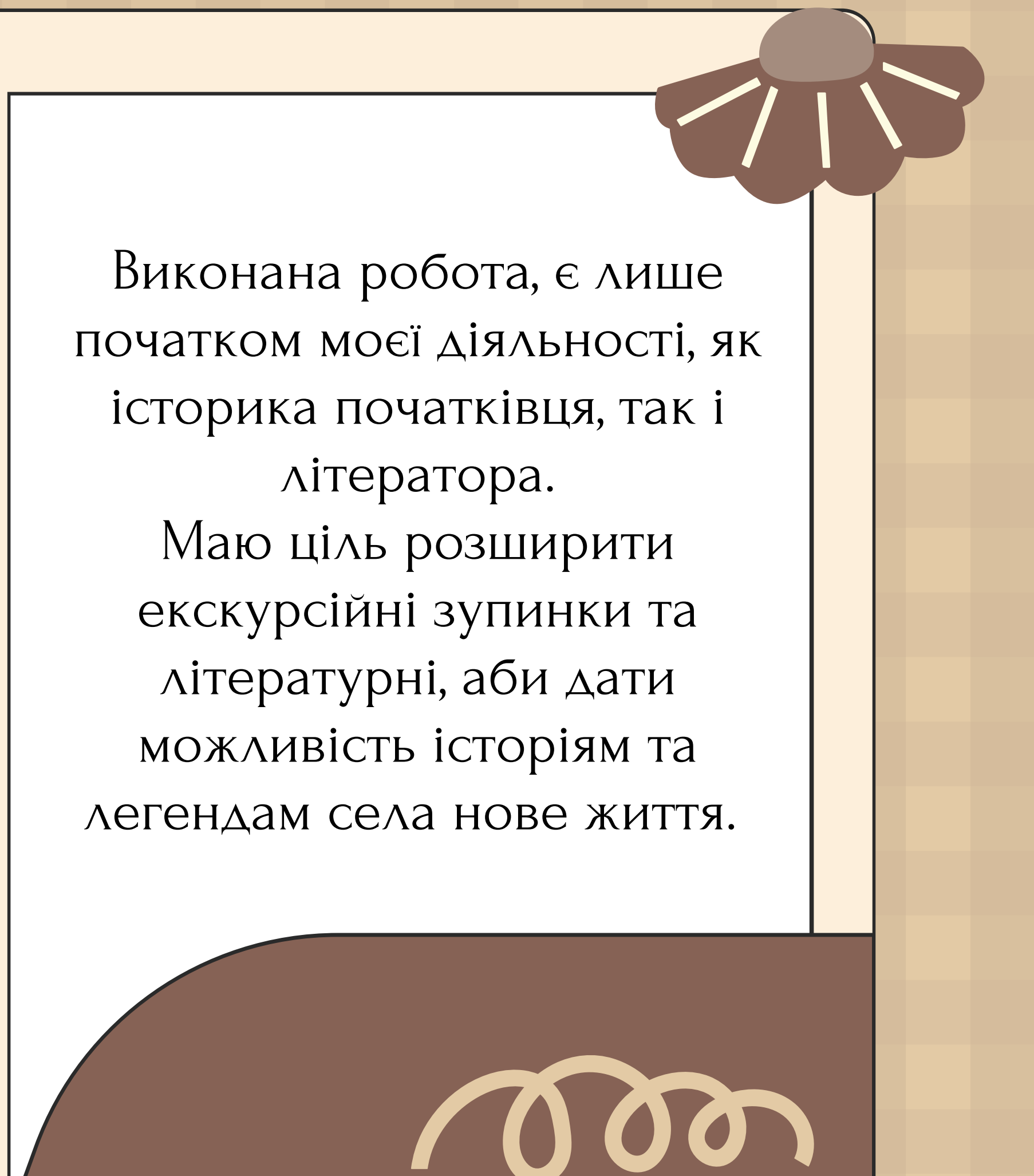
Промінчик зник за старими яблунями старого саду, а молоденька Яблунька почала мріяти. Вона уявляла, як зовсім поряд неї буде стояти барвиста школа. А під її кронами будуть гомоніти діти. Мріяла, мріяла, мріяла.

А потім почали відбуватися дивні речі. Частину саду, яблуні якого були надто старі, очистили люди. Потім з'явилися величезні машини, будівельні крани, бульдозери. Вони гуркотіли та без зупину працювали, аж поки перед Яблунькою не виріс новий, просторий, ліцей. Вже пізніше Яблунька підслухала, що ліцей – це і є нова, сучасна, школа.

У вечірній імлі листочки яблуньки набували золотого окрасу. Промінчик сонця, що котилося до долу, на прощання стрибав з листочка на листочок Яблуньки. А вона із захопленням розповідала новини ліцею, які приносили під її крони галасливі діти.

Висновок

Виконана робота, є лише
початком моєї діяльності, як
історика початківця, так і
літератора.

Маю ціль розширити
екскурсійні зупинки та
літературні, аби дати
можливість історіям та
легендам села нове життя.